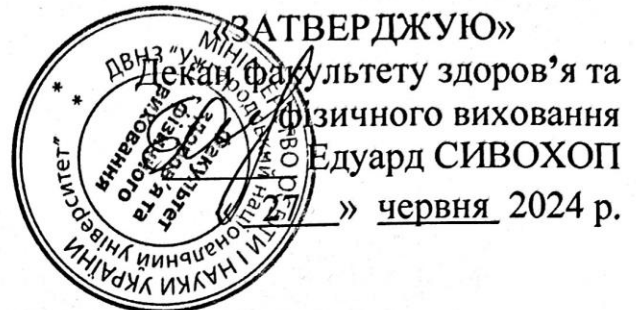

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичного терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація	227.01 Фізична терапія
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

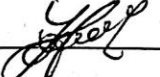
Робоча програма навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 22 – Охорона здоров'я, спеціальності: 227 Терапія та реабілітація; спеціалізація: 227.01 Фізична терапія, освітньої програми Фізична терапія, ерготерапія.

Розробники: Гузак О.Ю., к. н. з фіз. вих., доцент кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри ФТРСІО протокол № 15 від « 26 » червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання протокол № 12 від « 27 » червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії: Фелікс ФІЛАК

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3-й	-
Кількість модулів –1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 44 самостійна робота студента - 46	6-й	-
	Лекції:	
	14	-
	Практичні :	
	30	-
Вид підсумкового контролю: залік	Індивідуальна робота:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: Усна, тестування	Самостійна робота:	
	46	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів» – це навчальна дисципліна, яка належить до циклу професійно-наукових дисциплін і є обов'язковою у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. Проходження курсу «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів» передбачається навчальним планом на III курсі денної форми навчання і складається з лекційних, лабораторних занять та самостійної роботи.

Мета курсу - дати студентам факультету здоров'я та фізичного виховання знання про фізіологічний вплив фізичної терапії на організм людини при захворюваннях внутрішніх органів. Ознайомитися з предметом, методами та засобами фізичної терапії при хворобах внутрішніх органів. Студенти мають знати основні засоби фізичної терапії, періоди застосування засобів фізичної терапії в клініці внутрішніх хвороб, спеціальні вправи при різних захворюваннях внутрішніх органів. Вміти визначати період реабілітації хворого із захворюваннями внутрішніх органів, призначати рухові режими, вибирати спеціальні вправи для різних періодів у хворих із захворюваннями внутрішніх органів.

З урахуванням вимог, зазначених за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів даний курс передбачає глибоке засвоєння студентами теоретичних знань і практичних навичок з курсу «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів». Курс враховує та інтерпретує попередні знання студентів із медико-біологічних і спеціальних дисциплін, передбачає можливість використання отриманих знань в процесі вивчення наступних дисциплін з проблем фізичної реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії, рекреації тощо.

Вивчення дисципліни створює необхідні передумови для швидшої адаптації студента до роботи в клініці, надає правове підґрунтя його професійної діяльності, знайомить із нормативними державними та міжнародними документами, основними принципами біомедичної етики, статусом медичної деонтології у сучасному суспільстві.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальні компетентності:

- ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань(мотивів).
- ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 04. Здатність працювати в команді.
- ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

2) Загальні компетентності (Професійний стандарт «Асистент фізичного терапевта»):

- 3.01 Здатність знаходити та обирати методи для комплексного підходу до розв'язання проблем та прийняття рішень
- 3.03 Здатність до професійної комунікації
- 3.04 Здатність вільно спілкуватися державною мовою усно та письмово
- 3.06 Здатність виконувати професійну діяльність з дотриманням вимог техніки безпеки та охорони праці
- 3.09 Здатність до представлення своєї професійної діяльності
- 3.10 Здатність виконувати поставлені завдання під керівництвом фізичного терапевта

3) спеціальні (фахові) компетентності:

- СК01.Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам,членам міждисциплінарної команди, іншим медичними працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- СК02.Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
- СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
- СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (Додаток 2).
- СК10.Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.

4) Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій):

- В1 Здатність надавати консультації з питань фізичної терапії в межах своєї компетентності особам з руховими порушеннями, їхнім родичам, опікунам/законним представникам та особам, що доглядають
- Г1 Здатність забезпечити доступність послуг з фізичної терапії
- Д2 Здатність розширювати функціональні можливості особи з руховим порушенням і сприяти дотриманню здорового способу життя
- Ж1 Здатність удосконалювати якість надання послуг з фізичної терапії

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 12 Загальна патологія

ОК 15 Вікова анатомія і фізіологія

ОК 17 Основи практичної діяльності у фізичній терапії (вступ до спеціальності) ОК
28 Основи фізичної терапії

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.	ПРН 06
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН 08
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПРН 12
Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	ПРН 13
Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПРН 15
Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати: принципи медичної деонтології, етичні норми поведінки фізичного терапевта в клініці; основні методи діагностики та схему клінічного обстеження хворих з патологією дихальної, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи; клінічні симптоми та синдроми найбільш поширених захворювань внутрішніх органів; основні види медичної документації (зокрема, структуру історії хвороби) та основні види діагнозу.	ПР 06 ПР 08 ПР 13
Розуміти: сутність і механізм розвитку основних симптомів і синдромів при захворюваннях внутрішніх органів, спряти формуванню у студентів основ клінічного мислення, розпізнаванню та виявленню окремих симптомів захворювань внутрішніх органів, розумінню їх етіології та патогенезу, можливостей застосування сучасних методів діагностики в клініці внутрішньої медицини.	ПР 06 ПР 12 ПР 18
Оволодіти: навичками проводити опитування та фізикальне обстеження	ПР 06

хворих та аналізувати їх результати в клініці внутрішньої медицини; розвинути вміння визначати та оцінювати провідні симптоми і синдроми у діагностиці найбільш поширених захворювань внутрішніх органів; інтерпретувати результатів основних лабораторних та інструментальних методів дослідження; використовувати результати клінічних обстежень для вибору адекватних реабілітаційних засобів та контролю ефективності фізичної терапії у хворих з патологією внутрішніх органів; сформувати навички спілкування із пацієнтами, членами їх родин, колегами на основі принципів медичної етики і деонтології.	ПР 08 ПР 12 ПР 13 ПР 15 ПР 18
Аналізувати результати клінічних обстежень, лабораторних та інструментальних методів діагностики та розвинути вміння використовувати їх для вибору адекватних реабілітаційних засобів та контролю ефективності фізичної терапії у хворих з патологією внутрішніх органів.	ПР 06 ПР 12 ПР 18
Розвинути здатність студентів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок.	ПР 06 ПР 12

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

Методи навчання при вивченні дисципліни

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загально прийнятих підходів під час практичних занять. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Здобувачі ступеня бакалавр стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пошуковий, або евристичний метод. Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тести;
- ситуаційні задачі;
- виконання письмових завдань;
- відповіді на теоретичні питання на заняттях;
- демонстрація практичних навичок;
- групові завдання з використанням імітаційних ігор на заняттях;
- презентації результатів виконаних завдань; □ співбесіда за результатами самостійної роботи; □ залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань на електронних платформах (письмові відповіді на питання, складання схем, таблиць тощо), усне опитування на семінарських заняттях, підготовка презентації.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: іспит.

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

модуль №1										Модульна контрольна робота № 1
Поточне оцінювання та самостійна робота										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

T1, T2 ... T10 – теми змістового I модуля.

Таблиця 2

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

	Модуль 1	Модуль 2	Модуль ...

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	10	10				
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)						
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	5	10				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	5	10				
Презентація	5	10				
Виконання завдань самостійної роботи	4	10				
Есе						
Реферат						
Модульна контрольна робота	1	50				
Разом		100				

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг та правильність виконаних завдань.

В кінці семестру з дисципліни проводиться 1 модульне контрольне оцінювання (МКО). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКО проводиться після кожного змістового модулю шляхом написання письмової модульної контрольної роботи, яка складається з вирішення тестових завдань та теоретичних питань (додаток 1). Розподіл балів за поточну успішність та за результат виконання МКО визначається таким чином: максимально 50 балів – поточний контроль; максимально 50 балів – МКО (таблиця 1).

До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компонента МКО відводиться до двох академічних годин. Варіанти письмових тестів викладені у додатку 2. В кожному варіанті є тестові завдання і теоретичні питання. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 5 балів, за теоретичне питання – у 10 балів. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів (див. табл. 2).

Студент, який не з'явився на МКО *з поважної причини*, може пройти його у визначений кафедрою термін.

Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю *покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів)* під час чергування викладачів на кафедрі. *Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.*

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку наприкінці 6-го семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь освоєння навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 3.

Таблиця 3

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відробка пропущених практичних занять здійснюється згідно графіка відробок у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки конспект з пропущеної теми, пройти тестовий контроль та усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем (напр., продемонструвати певний метод клінічного обстеження пацієнта).

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку наприкінці 6 семестру навчання і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 5.1.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку, що передбачено робочим навчальним планом.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Зміст навчальної дисципліни **МОДУЛЬ**

I.

Тема 1. Поняття про внутрішні хвороби та фізичну терапію.

Тема 2. Основні захворювання серцево-судинної системи. Фізична терапія при захворюваннях ССС.

Тема 3. Основні захворювання дихальної системи та особливості фізичної терапії.

Тема 4. Фізична терапія при оперативних втручаннях на органах грудної клітини. Фізична терапія при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини.

Тема 5. Основні захворювання ШКТ. Фізична терапія, при захворюваннях органів травлення.

Тема 6. Фізична терапія при захворюваннях печінки, жовчного міхура і жовчовивідних шляхів, підшлункової залози. Фізична терапія при захворюваннях обміну речовин.

Тема 7. Фізична терапія, при захворюваннях нирок і сечовивідних шляхів. Фізична терапія в гінекології.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Поняття про внутрішні хвороби та фізичну терапію.												
Тема 1. Поняття про внутрішні хвороби та фізичну терапію	12	2	4			6						

Тема 2. Основні захворювання серцевосудинної системи. Фізична терапія, при захворюваннях ССС.	12	2	4		6						
Тема 3. Основні захворювання дихальної системи та особливості фізичної терапії.	14	2	4		8						
Тема 4. Фізична терапія при оперативних втручаннях на органах грудної клітини та черевної порожнини.	14	2	4		8						
Тема 5. Основні захворювання ШКТ. Фізична терапія, при захворюваннях органів травлення.	12	2	4		6						
Тема 6. Фізична терапія при захворюваннях обміну речовин. захворюваннях печінки, жовчного міхура і жовчовивідних шляхів, підшлункової залози.	12	2	4		6						
Тема 7. Фізична терапія при захворюваннях нирок і сечовивідних шляхів . Фізична терапія в гінекології.	12	2	4		6						
Модульна контрольна робота № 1	2		2								
Разом за змістовим модулем 1	90	14	30		46						
Усього годин	90	14	30		46						

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
Змістовий модуль 1		
Поняття про внутрішні хвороби та фізичну реабілітацію при різних нозологіях		
1.	Ознайомлення з предметом, методами та засобами фізичної реабілітації при хворобах внутрішніх органів.	1
2.	Місце фізичної реабілітації при лікуванні внутрішніх хвороб.	1
3.	Основні захворювання серцево-судинної системи. Фізична терапія, при захворюваннях ССС.	1

4.	Фізична реабілітація та фізична терапія при гіпертонічній хворобі, інфаркті міокарда, ішемічній хворобі серця.	2
5.	Основні захворювання дихальної системи та особливості відновного лікування при захворюваннях ДС. Фізична реабілітація хворих з гострою пневмонією, хронічною пневмонією, плевритом.	2
6.	Фізична терапія та фізична реабілітація при бронхіальній астмі. Спеціальні методики дихальної гімнастики	2
7.	Фізична терапія та фізична реабілітація при хронічному бронхіті, бронхоектатичній хворобі, абсцесі легень. Звукова гімнастика.	2
8.	Фізична терапія, при оперативних втручаннях на органах грудної клітини.	2
9.	Основні захворювання ШКТ. Фізична терапія, при захворюваннях органів травлення.	2
11.	Фізична терапія, при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини.	1
12.	Фізична терапія, при гастритах, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки.	1
13.	Фізична терапія, при захворюваннях печінки.	1
14.	Фізична терапія, при хронічному холециститі та дискінезії жовчовивідних шляхів	1
15.	Фізична терапія, хворих з ожирінням	3
16.	Фізична терапія, хворих на цукровий діабет та подагру	2
17.	Фізична терапія, хворих із захворюваннями нирок	1
18.	Фізична терапія, хворих із захворюваннями сечовивідних шляхів	1
19.	Фізична терапія, в гінекології	2
20.	Модульна контрольна робота № 1	2
	Разом за 1 ЗМ	30
	Всього	30

6.4 Самостійна робота

№ п.п	Назва теми	Кількість год.
		Денне
Модуль I		
Поняття про внутрішні хвороби та фізичну реабілітацію при різних нозологіях		
1.	Поняття про внутрішні хвороби та фізичну реабілітацію при різних нозологіях. Основні засоби фізичної терапії. Періоди застосування засобів фізичної терапії в клініці внутрішніх хвороб. Спеціальні вправи при різних захворюваннях внутрішніх органів.	3
2.	Основні клінічні дані про захворювання серцево-судинної системи. Серцева недостатність (або недостатністю кровообігу) різного ступеня, гіпертонічна хвороба, інфаркт міокарда, ішемічна хвороба серця, ревматизм, нейроциркуляторна дистонія.	4

3.	Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях серцево-судинної системи. ЛФК, лікувальний масаж, фізіотерапія, працетерапія, механотерапія (тренажери). Лікарняний та післялікарняний періоди реабілітації. Основні фізіологічні ефекти впливу ЛФК.	4
4.	Основні захворювання дихальної системи та особливості відновного лікування при захворюваннях ДС. Фізична реабілітація хворих з гострою пневмонією, хронічною пневмонією, плевритом. Класифікація дихальних вправ. Показання до застосування певних дихальних вправ.	4
5.	Фізична реабілітація при хронічному бронхіті, бронхоектатичній хворобі, абсцесі легень. Клінічні прояви хронічного бронхіту, бронхоектатичній хворобі, абсцесі легень. Протипоказання та обмеження для застосування певних дихальних вправ. Особливості застосування звукової гімнастики.	4
6.	Фізична терапія при емфіземі легенів і пневмосклерозі. Фізична терапія хворих із бронхіальною астмою. Клінічні прояви емфіземи легенів та пневмосклерозу. Патогенез нападу ядухи при бронхіальній астмі. Задачі фізичної терапії при цих захворюваннях. Комплекс дихальних вправ у різні періоди бронхіальної астми. Комплекс вправ для хворих з емфіземою та пневмосклерозом.	3
7.	Фізична терапія, при оперативних втручаннях на органах грудної клітини. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при оперативних втручаннях на внутрішніх органах. Особливості фізичної реабілітації до і після операцій на органах грудної порожнини. Особливості фізичної реабілітації до і після операції на органах черевної порожнини.	3
8.	Фізична терапія, при гастритах, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки. Особливості іннервації та функції органів травлення. Особливості призначення фізичних вправ при захворюваннях органів шлунково-кишкового тракту. Комплекси фізичних вправ при різних захворюваннях органів ШКТ. Добір спеціальних вправ для відновлення функції різних відділів ШКТ.	3
9.	Фізична терапія, при захворюваннях печінки. Фізична терапія при хронічному холециститі та дискінезії жовчовивідних шляхів. Будова та функції печінки. Особливості будови та функції жовчного міхура та жовчовивідних шляхів. Вибір вихідних положень для виконання фізичних вправ при захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів. Комплекси лікувальних вправ при дискінезіях жовчовивідних шляхів та холециститі.	3
10.	Фізична терапія, хворих з ожирінням. Види та ступені ожиріння, способи його визначення. Періоди фізичної терапії хворих з ожирінням. Супутні захворювання та ускладнення при ожирінні. Комплекси вправ для хворого з ожирінням у різні періоди фізичної терапії.	3

11.	Фізична терапія, хворих на цукровий діабет та подагру. Значення фізичних вправ для хворих на цукровий діабет. Ускладнення цукрового діабету та їх вплив на рухові можливості хворого. Основні рухові порушення при подагрі. Комплекси вправ для хворого на цукровий діабет. Комплекси вправ для хворого на подагру.	3
12.	Фізична терапія хворих із захворюваннями нирок. Клінічні особливості перебігу різних захворювань нирок. Особливості ниркового кровотоку. Визначати мету застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях нирок. Програма фізичної терапії для хворих із захворюваннями нирок.	3
13.	Фізична терапія, хворих із захворюваннями сечовивідних шляхів. Короткі дані про етіологію, патогенез і основні симптоми захворювань сечовидільної системи. Поняття про ниркову недостатність. Загальні підходи до комплексної реабілітації хворих з захворюваннями нирок та сечовивідних шляхів. Особливості проведення ЛФК при захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. Особливості санаторно-курортної реабілітації хворих з захворюваннями нирок і сечовивідних шляхів.	3
14.	Фізична реабілітація, фізична терапія, в гінекології. Особливості застосування фізичних факторів в реабілітаційному лікуванні запальних гінекологічних захворювань. Особливості застосування ЛФК та лікувального масажу в реабілітаційному лікуванні запальних гінекологічних захворювань. Лікувальна фізкультура для жінок з аномаліями положення матки. Лікувальна гімнастика після операцій з приводу раку молочної залози.	3
15.	За модулем 1	46
16.	РАЗОМ	46

Примітка. Самостійна робота виконується студентом згідно визначених завдань у навчальному зошиті з дисципліни.

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Обладнання: мультимедійне обладнання, прилади для оцінки фізіологічних та клінічних показників (тонометри; фонендоскопи, пульсометри; прилади для оцінки фізіологічних та клінічних показників (апарати для вимірювання тиску; пульсометри; спірометри портативні; вимірювальні сантиметрові стрічки, кутоміри), технічні засоби (милиці, палиці, ходунки) спортивні прилади (мати, фітболи, медболи, гімнастичні палиці, гантелі, тощо).

Методичне забезпечення: конспект лекцій з дисципліни; методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни; схеми, таблиці, малюнки, презентації; інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань; критерії модульнорейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Головацький А.С., Анатомія людини. У трьох томах: підручник. Том другий/ А.С.Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін, А.І. Парахін – Вінниця: Нова книга, 2007, - 456 с.:іл.
2. Григус І.М. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник / І.М. Григус, Л.Б.Брега – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
3. Лікувальна фізична культура : Підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с.
4. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / За ред. В.В. Клапчука, Г.Р.Дзяка. - К.: Здоров'я, 1995.-310 с.
5. Лікувальний масаж : Підручник / Л.О.Вакуленко,Г.В.Прилуцька, Д.В.Вакуленко, П.П.Прилуцький. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 468 с.
6. Медична і соціальна реабілітація: підручник /В.Б.Самойленко, Н.П.Яковенко, І.О.Петряшев та ін.. – К.: ВСВ «Медицина», 2013 – 464с.
7. Медсестринство в терапії: Підручник/ За заг. ред. М.І. Шведа, Н.В. Пасечко. –Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 546 с.
8. Методичні рекомендації до самостійної роботи студента з дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності серцево-судинної та дихальної систем»: для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / уклад.: М.С. Балаж, В.В. Вітомський, В.В. Безугла, В.В. Кормільцев, І.М. Марценюк, М.В. Вітомська, О.Д. Калінкіна, О.Б. Лазарева - Київ: НУФВСУ, 2021. - 72 с.
9. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.
10. Мухін В.М. Фізична реабілітація /Видання друге,перероблене та доповнене/. – Київ: Олімпійська література, 2005. – 472 с.
11. Осіпов В.М. Лікувальна фізична культура: Навчальний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2013. – 140 с.
12. Пропедевтика внутрішньої медицини / За ред. В.Ф. Москаленка, І.І. Сахарчука. – К.: Книга плюс, 2007. – 632 с.
13. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. 4-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2016.- 552 с.
14. Соколовський В.С. та ін.. Лікувальна фізична культура: Підручник /В.С.Соколовський, Н.О.Романова, О.Г.Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед ун-т, 2005. – 234с.
15. Спортивна медицина і фізична реабілітація: Навч. посібник / В.А. Шаповалова, В.М. Коршак, В.М. Халтагарова та ін. – К.: Медицина, 2008. – 248 с.
16. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізкультура в медицині: підручник /М.В Степашко, Л.В.Сухостат. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 352с.
17. Терапевтичні справи: навчальний посібник / О. Єжова, К. Тимрук-Скоропад, Л. Ціж, О. Ситник – Житомир, ПП "Євро-Волинь", 2021. – 152 с.
18. Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів: навчальний посібник для студентів 4 курсу медичного факультету з навчальної дисципліни «Основи фізичної терапії та ерготерапії»,

- спеціальності 227 – Фізична терапія, ерготерапія / уклад.: Д.І. Дац, С.М. Канигіна, О.О. Черепок, Н.Г. Волох. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2023. - 196 с.
19. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія, ерготерапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 207 с.
 20. Фізична терапія, ерготерапія в клініці внутрішніх хвороб : метод. вказ. до проведення практичного заняття магістрів 1-го курсу IV мед. фак-ту /упоряд. А. Г. Істомін, О. В. Луценко, О. В. Резуненко та ін. – Харків: ХНМУ, 2020. – 40 с.
 21. Фізична терапія, ерготерапія в клініці внутрішніх хвороб при захворюваннях дихальної системи. Методики дихальної гімнастики : методичні рекомендації для позааудиторної самостійної підготовки до практичних занять здобувачів вищої медичної освіти 4-го року навчання з дисципліни «Внутрішня медицина (в тому числі ендокринологія)» [Електронний ресурс] / уклад. О. О. Власенко, Е. В. Карнаух, М. С. Бринза. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – (PDF 62 с.)
 22. Христова, Т. Є. Основи лікувальної фізичної культури: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Фізичне виховання*» / Т. Є. Христова, Г. П. Суханова. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2015. – 172с.

Допоміжна

1. Лікувальна фізична культура при захворюваннях серцево-судинної системи: Методичні рекомендації призначені для лікарів лікувальної фізкультури та спортивної медицини, кардіологів, терапевтів, сімейних лікарів, лікарів-інтернів, а також студентів старших курсів медичних вузів / авт.: В.С. Сухан, Л.В. Дичка, О.С. Блага – Ужгород, 2014. - 62с.
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи студента з дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності серцево-судинної та дихальної систем»: для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / уклад.: М.С. Балаж, В.В. Вітомський, В.В. Безугла, В.В. Кормільцев, І.М. Марценюк, М.В. Вітомська, О.Д. Калінкіна, О.Б. Лазарева - Київ: НУФВСУ, 2021. - 72 с.
3. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.
4. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія, ерготерапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 207 с.
5. Фізична терапія, ерготерапія в клініці внутрішніх хвороб : метод. вказ. до проведення практичного заняття магістрів 1-го курсу IV мед. фак-ту /упоряд. А. Г. Істомін, О. В. Луценко, О. В. Резуненко та ін. – Харків: ХНМУ, 2020. – 40 с.
6. Фізична терапія, ерготерапія в клініці внутрішніх хвороб при захворюваннях дихальної системи. Методики дихальної гімнастики : методичні рекомендації для позааудиторної самостійної підготовки до практичних занять здобувачів вищої медичної освіти 4-го року навчання з дисципліни «Внутрішня медицина (в тому числі ендокринологія)» [Електронний

ресурс] / уклад. О. О. Власенко, Е. В. Карнаух, М. С. Бринза. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – (PDF 62 с.)

9. Інформаційні ресурси

1. Лекційний курс з дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів». (Платформа електронного навчання УжНУ).
2. Робоча програма дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів» (Платформа електронного навчання УжНУ).
3. Перелік питань, тестових завдань, ситуаційних задач до практичних занять з дисципліни (Платформа електронного навчання УжНУ).
4. Презентації до тем змістових модулів дисципліни (Платформа електронного навчання УжНУ).

Додаток 1

Питання для контролю теоретичної успішності з дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів» для студентів 3-го курсу денної форми навчання

Змістовий модуль 1

1. Які існують періоди та етапи фізичної реабілітації? Назвіть засоби фізичної реабілітації.
2. Назвіть форми ЛФК та охарактеризуйте принципи їх використання при хворобах внутрішніх органів.
3. Які головні принципи ЛФК?
4. Хронічні неспецифічні захворювання легенів.
5. Основні клінічні прояви захворювань органів дихання.
6. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації.
7. Спеціальні дихальні вправи, їх види.
8. Дренажні дихальні вправи, показання та протипоказання.
9. Дихальні вправи із застосуванням опору. 10. Вправи з дозованою затримкою дихання.
11. Що таке пневмонія? Причини виникнення, клінічні варіанти, підходи до терапії.
12. Які існують особливості застосування ЛФК, масажу, фізіотерапії у хворих на пневмонію в лікарняний період реабілітації?

13. Охарактеризуйте післялікарняний період реабілітації у пацієнтів з ознаками пневмонії.
14. Дайте визначення понять "хронічна пневмонія" та "плеврит", клінічні прояви.
15. Лікарняний та післялікарняний періоди реабілітації хворих зі хронічною пневмонією.
16. Лікарняний та післялікарняний періоди реабілітації хворих із плевритом.
17. Як можна охарактеризувати клінічну картину бронхітів, бронхоектатичної хвороби, абсцесу легень?
18. Використання реабілітаційних заходів у хворих з клінічними проявами бронхітів.
19. Що таке постуральний дренаж та дренажні вправи?
20. Дайте визначення поняття "емфізема легень", клінічні прояви.
21. Використання реабілітаційних заходів у хворих з емфіземою легень.
22. Застосування фізичної реабілітації у пацієнтів з ознаками пневмосклерозу.
23. Клінічні симптоми, перебіг, лікування бронхіальної астми у різних пацієнтів.
24. Які засоби фізичної реабілітації застосовуються у хворих на бронхіальну астму в лікарняний період?
25. Використання фізичної реабілітації у пацієнтів з ознаками бронхіальної астми у післялікарняний період.
26. Хронічні неспецифічні захворювання .
27. Основні клінічні прояви захворювань органів дихання.
28. Охарактеризуйте механізми впливу фізичних вправ на серцево-судинну діяльність.
29. Яких методичних принципів потрібно дотримуватись, застосовуючи ЛФК при ССС захворюваннях?
30. За рахунок чого відбувається зниження кисневої потреби та збільшення доставки кисню у хворих на ІХС?
31. Перелічить протипоказання до застосування ЛФК у хворих на ІХС.
32. Які засоби та форми ЛФК застосовують при фізичній реабілітації хворих на ІХС?
33. Перелічить етапи реабілітації хворих на ІМ.
34. З якою метою призначають і як застосовують ЛФК на стаціонарному етапі реабілітації хворих на ІМ?
35. Які існують програми реабілітації хворих на ІМ на стаціонарному етапі, від чого залежить їх вибір?
36. Як дозується лікувальна ходьба при загальному режимі реабілітації хворих на ІМ?
37. Як будується програма фізичної реабілітації хворих на ІМ на поліклінічному етапі?
38. Завдання ЛФК при ГХ. Перелічить протипоказання до призначення ЛФК при ГХ.
39. Охарактеризуйте методику застосування ЛФК при ГХ залежно від стадії та рухових режимів.
40. Перелічить завдання ЛФК при гіпотонічній хворобі.
41. Види захворювань органів травної системи.
42. Лікувальна фізична культура при захворюваннях травної системи.
43. Використання фізичної реабілітації у пацієнтів з цими патологіями.
44. Що включає в себе клінічна характеристика різних форм гастритів?
45. Які особливості застосування фізичної реабілітації у хворих на хронічний гастрит у лікарняний період?
46. Що із засобів фізичної реабілітації застосовують у хворих на хронічний гастрит у післялікарняний період?

47. Що включає в себе лікарняний період реабілітації хворих на виразкову хворобу шлунка і дванадцятипалої кишки?
48. Як протікає післялікарняний період реабілітації у пацієнтів з виразковою хворобою шлунка і дванадцятипалої кишки?
49. Як можна охарактеризувати клінічні прояви ентероколітів та дискінезії кишечника?
50. Що включає в себе лікарняний період реабілітації хворих на гострий ентероколіт та дискінезії кишечника?
51. Як протікає післялікарняний період реабілітації у пацієнтів з гострим ентероколітом та дискінезією кишечника?
52. Як можна охарактеризувати клінічні прояви захворювань печінки?
53. Показання для занять лікувальною фізичною культурою.
54. Роль лікувальної фізичної культури при захворюваннях.
55. Які існують клінічні особливості та підходи до лікування хворих з холециститом і жовчнокам'яною хворобою?
56. Як протікає лікарняний період реабілітації у пацієнтів зі хворобами жовчних шляхів?
57. Що застосовується в процесі реабілітації хворих з ураженнями жовчного міхура у післялікарняний період?
58. Які існують клінічні особливості та підходи до лікування хворих із захворюванням нирок?
59. Значення ЛФК в лікуванні захворювань нирок.
60. Протипоказання до застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях нирок.
61. Які вихідні положення сприяють збільшенню діурезу?
62. Що таке ожиріння з точки зору клінічних ознак і особливостей лікування?
63. Які існують методи встановлення ступеня ожиріння?
64. Які причини призводять до набору зайвої маси?
65. Основні підходи до застосування лікувальної фізичної культури, масажу та фізіотерапії при ожирінні.
66. Які існують вимоги до занять на тренажерах, використання працетерапії у хворих на ожиріння?
67. Які існують особливості клінічного перебігу та лікування цукрового діабету?
68. Застосування фізичних навантажень у хворих на цукровий діабет.
69. Лікувальний масаж, фізіотерапія у пацієнтів з цукровим діабетом.
70. Які існують особливості клінічного перебігу та лікування подагри?
71. Застосування фізичних навантажень у хворих на подагру.
72. Лікувальний масаж, фізіотерапія та працетерапія у пацієнтів з подагрою.
73. Завдання та методика ЛФК залежно від періоду вагітності, що перебігає нормально.
74. Перелічіть протипоказання до застосування фізичних вправ при вагітності.
75. Методичні вказівки до проведення занять спеціальною гімнастикою з вагітними жінками.
76. Завдання та методика ЛФК у післяпологовому періоді.
77. Перелічіть протипоказання до застосування фізичних вправ при хронічних запальних захворюваннях внутрішніх статевих органів.
78. Які особливості методики занять лікувальною гімнастикою при розладах менструальної функції?
79. Методика застосування фізичних вправ при аномальних положеннях матки й опущеннях внутрішніх органів.

80. Завдання ЛФК при функціональному нетриманні сечі. Які спеціальні вправи застосовуються при цій патології?

Додаток 2

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)